

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
175
G42S925
1882

el-Hacc Ibrahim
Temyiz-i Ta'likat

3575

7/60

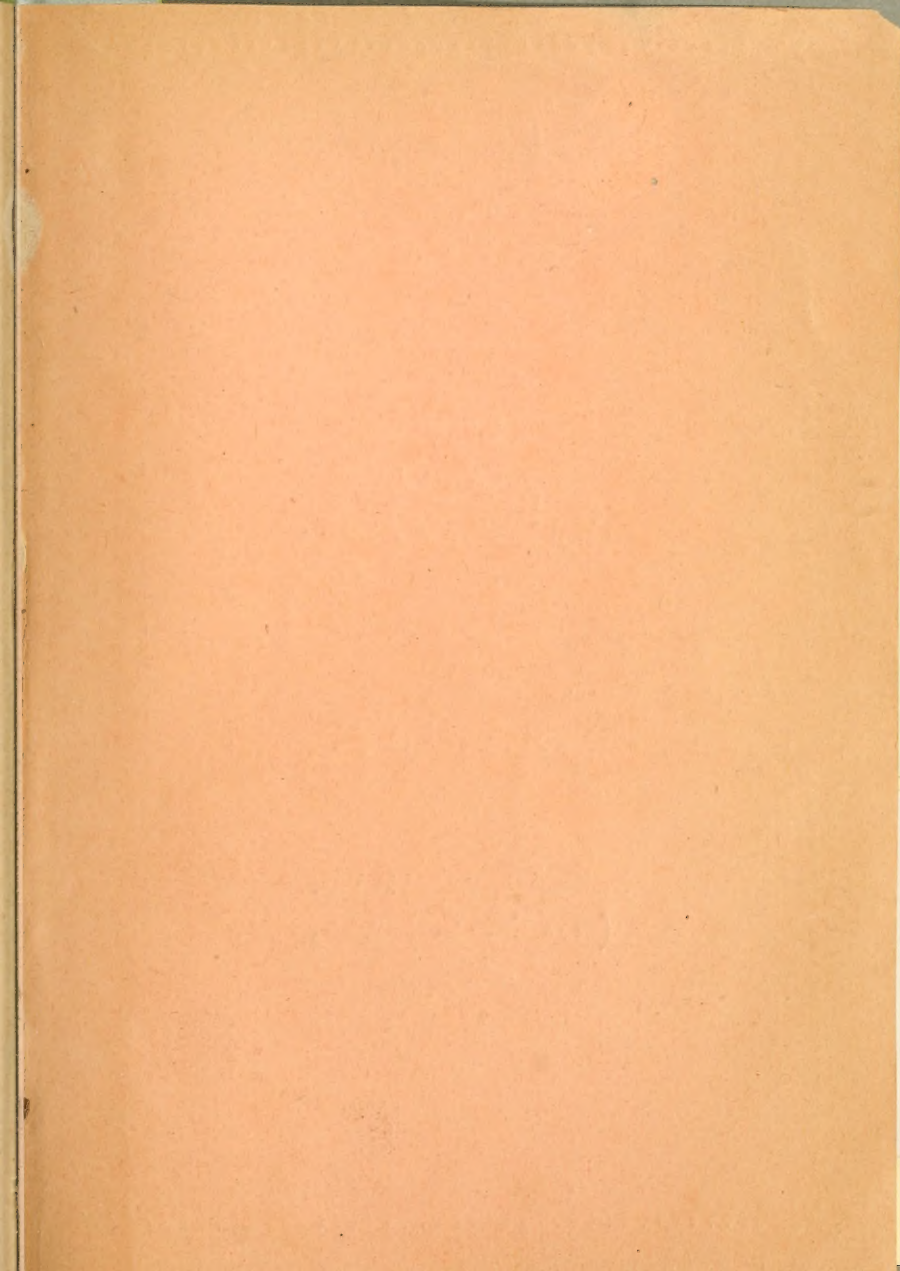
— تمیز تعلیقات —

— اثر خامه —
الحاج ابراهیم
عن اعضاء مجلس اداره اوقاف

—
فیئتی الی پاره در

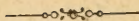
—
معارف نظارت جلیله سنک
رخصتیه (مطبعه عثمانیه ده)
طبع اولمشر

۱۲۹۹

✽ تمیز تعلیقات ✽

el-Hācc İbrāhīm

Temyiz-i Taclikāt

اثر خامه الحاج ابراهيم
عن اعضاء مجلس اداره اوقاف

معارف نظارت جليله سنك
رخصتيله (مطبعة عثمانيه ده)
طبع اولمشر

۱۲۹۹

PL

175

C425925

1882

* تمییز تعلیقات *

* بسم الله الرحمن الرحيم *

جناب حکیم علام جل شانہ بوعالمده ہر شیتہ بر ضد خلق ایتمکله
 بحکم (الاشیاء تنکشف باضدا دها) کافۃ اشیا اضددیلہ پذیرای
 انکشاف اولشدر از جله علم جهلک وحسن فبحک وعدل ظلمک
 ضدی اولغله بونلر یکدیگریله منکشف اولورلر اگر جهل
 اولسه علمک وقبح اولسه حسنک وظلم اولسه عدلک قدری ییلنمز
 وماهیتی اکلا شلماز ایدی اشته بو حکمت بالغۃ صمدانیه
 هرآن وزمان مشاهده اولتمقده وهر بر شیتک قدر وماهیتی ضد
 ونقیضی ایله تعین ایتمکده در بوجله دن اولمق اوزره بلده مزده
 جودت فکر وکمال علم وفضل ایله مشار بالبنان ورفعت قدر و منزلتده
 طعنه زن ثریا وفرقدان اولان ذات فضا بلسماتک (بلاغت عثمانیه)
 نامیلہ تألیف ومکتب حقوقده تعلیم وتدریس بیورمقده اولدقلمری

کتاب فوائد نصابك موضوع موقع اشتهار اولان جزء اولنه بر ذات
 طرفندن شرح قلقلو بر تعلیقات قلمه الندیغی ایشیدلکه بونک
 بر نسخه سنه نائیت آرزو اولنمقده ایدی مکر احبادن بر ذات
 معارفدان بو تعلیقاته دسترس اولمش اولمغله بر کیجه کندوسیه همبزم
 صحبت اولدیغمزده تعلیقات مذکورہ بی باشدن آشغی یہ قرائت ایلدی
 بز بو تعلیقاتی متنک دقایق وغوامضی کشف وایضاح ایچون قلمه
 النمش بر شرح ظن ایدر ایکن بونک سراپا اعتراضدن عبارت برشی
 اولدیغی اکلاشلدی .

شارحلو ومحشیلر طرفلرندن صره سی کلدلجه مؤلفره صورت
 معقولده اعتراض ایدلک عادت اولوب بودخی حقیقت حال میدانه
 چقیمق نیت خالصه سندن نشأت ایدر بر کیفیتدر بوايسه اول حدی
 تجاوز اتمکله متنه اعتراض ایدیم دیرکن کندی شرحی هدف نبل
 اعتراض اولمشدر .

ارباب تمیز عنندنه کتاب مذکورک قدرینه ضدی اولان تعلیقات
 ایله انحطاط کلمه جکی متنک سوز یله تعلیقاتک سوزینی محاکمه ایتکلہ
 کسب وضوح ایدر .

بناء علیه تعلیقات سالف الذکرک اعتراضاندن باشلوجه لری محکمہ
 تمیز فکرده لدی المحاکمه جزای اعتراضه مستحق کورنمش اولمغله
 صورت اعتراضی اعلاماً واعلاناً اشبو رساله ترقیم و (تمیز تعلیقات)
 نامیه توسیم اولندی .

اولا مؤلفك (طوائف متمدنه) قوله صاحب تعليقات (طوائف طائفه نك جمعيدر برسنه نك بر بلوك و بر پارچه سنه طائفه دينور سده اصل معنای موضوعی اعتباریله طولاشمقله مألوف ناسدن بر جاعته اطلاق اولنور متمدنه ايسه اقامت و توطن معناسنه اولان مدون لفظندن مأخوذ اولوب بوايكي لفظك بيننده معنجاه تضاد اولديغندن طوائف متمدنه يرينه ملل متمدنه و يا اقوام متمدنه دينسه ایدی یا قیشق آلور ایدی) مألنده بر مقاله اعتراضیه یازمشدر

قاموس شارحنك قولنجه طائفه لفظی ابتدا تنهائریری بلاخوف سیر دوران شانندن اولان نفوس انسانیه به اطلاق اولنمش ایش . لغات عربیه فی الاصل بر کونه معنایه موضوع اولوب کتدیجه توسع و تشعب ایدهرک درلو درلو معنارده قوللانمشدر . طائفه دخی فی الاصل معنای مذکوره موضوع ايسه ده بوندن بشقه دهانجه معناره کلمشدرکه بومعنارده معنای اصلی جانبی اصلا کوزه دلامشدر .

اشته ابن عباس رضی الله عنه حضرتلری « الطائفة الواحدفا فوقه » دیوب نه منتهاسی ایچون بر حد تعیین ایش ونه ده سیرو دوران ايله مألوف اولنره مخصوص صدر دیو تقید ایشدر قال الله تبارک و تعالی ﴿ و لیشهد غذا بهما طائفة من المؤمنین ﴾ بوآیت کریمه ده دخی طائفه نك جاعت متمدنه دن اولماق لازم کله جکنه دار قطع محل

استدلال یوقدر و الحاصل طائفه لفظنك اهل امصار حقتده منع
استعمالنی مشعر برکونه نص ایشیدلماشدر بناء علیه طوائف
اقوام معناسنه اولغله متمدنه ایله ترکیبی یاقیشق الیور لکن صاحب
تعلیقاتک دیدیکی کبی طوائفک متمدنه لفظنه اضافتی صفتک
موصوفه اضافتی قیلندندر دیمک یاقیشق المیور زیرا طوائف
متمدنه ترکیبی مضاف ایله مضاف الیهین عبارت بر ترکیب اولیبوب
صفتله موصوفدن عبارتدر شو ایله که طوائف موصوف
وتمدنه انک صفتیدر وکذالک صاحب تعلیقاتک (صفت مفرد

و موصوف جمع اولق حسیله صفت و موصوفک عدم مطابقه سی

کبی بر قاعده سزک خاطره کلیور (دیمسی دخی یاقیشق المیور
چونکه بوندن اول صاحب تعلیقات طوائفه صفت وتمدنه یه
موصوف دیمش ایدی بوراده ایسه صفت مفرد و موصوف
جمعدر دیور که بوندن طوائفک مفرد وتمدنه نک جمع اولسی لازم
کلیور سبحان الله بونه قدر غلط ونقدر غفلتدر .

یوقاروده ایضاحاً بیان قلندیغی اوزره طوائفک متمدنه ایله ترکیبی
یاقیشق آلوب فقط ملل لفظنک متمدنه ایله ترکیبی او قدر یاقیشق الماز
یعنی ملل متمدنه دینلک پکده مستقیم اولماز زیرا ملل ملتک جمعی
اولوب ملت ایسه دین وشریعت معناسنه در .

قال الله تبارك وتعالى ﴿ قل بل ملة ابراهيم حنيفاً ﴾ وقال حكاية عن يوسف عليه السلام ﴿ واتبع ملة ابائى ابراهيم واسحق ويعقوب ﴾ والحاصل كتب لغتدن وقرآن كريمدن مستفاد اولديغى اوزره ملت دين معناسنه اولوب بونك قوم معناسنده جواز استعمالى ﴿ واسئل القرية ﴾ كبي مضاف تقدير بيه دركه اهل ملت ديمك اولور .

بوندنصكره صاحب تعليقات مؤلفك استعمال ايتديكي ديانت وقصوى

كله لرينه اعتراض ايدوب (« ديانت » استعمالندن تجانب و تحاشي

اولنه جق بر كلة حوشيه تركيه در) ديمش وقصوى كله سنك هجنت

ورك اكتنى بالا دعا انك يرينه (غايت نازك و سمعه خفيف بشقه لغت

استعمال ايتلى ايدى) ديمكه بر حقسزلقده دها بولنمشدر .

ديانت لفظى لسانمزده شايع اولمش بر كلة عربيه اولمغله شايان

تعيب و تقبيح دكلدر لكن حوشيه كله سنى تركه ده صاحب

تعلقاتدن بشقه استعمال ايدن ايشيدلماشدر ديه بيلورم لفظدياته

حرف اندازلق ايتكدن ايسه حوشيه كبي بر كلة و حشيه بي استعمالدن

اجتناب ايتك دها اولى ايدى .

كله لم قصوى كله سنه عزو اولنان هجنت بحشه قال الله تبارك وتعالى

﴿ اذ انتم بالعدوة الدنيا وهم بالعدوة القصوى ﴾ قرآن كريمده هييج

بر مستهجن كله اوليوب جمله سنك مستحسن و لطيف اولديغى مجمع

علیه ایکن بویله بر کلمه یه هجنت نصل عز و اولنه بیلدی باخصوص که
قصوی کلمه سنک مذ کری اولان اقصى لسانم زده مستعمل دکلی
وقد سده کی حرم شریفه مسجد اقصى دیمزلمی یوقسه کلمه لرك
مذ کر لری زبازرد اولورده مؤنثر قاله آلتمازمی .

صاحب تعلیقات مؤلفک علمای عربیه قولنی دخی تخطئه ایدوب

(علمای عرب دیملی ایدی چونکه نسبت صیغه سیله عربی عربیتی

ظاهر اولنره اطلاق اولنوب حالبوکه ابوعلی فارسی و عبدالقاهر

جرجانی و امثالی ائمه نحویه و بیانیه یه علمای عرب دنیلور سده

عربی دنيله مز (دیمشدرکه بوفقره اغرب غرائب دیمکه سزادر
معلومدرکه علمای عرب بر ترکیب اضافی اولوب معناسی عرب علماسی
دیمکدر عبدالقاهر جرجانی و ابوعلی فارسی یه وسائر فحول اعجامه
علوم عربیه بی بیلد کیرندن ناشی علمای عرب دیمک لازم کلمه جک
ایسه بزم دیار مزده کی علمایه و تدریس فنون عربیه ایدن فضلیه
دخی علمای ترک دیمیوب علمای عرب دیمک لازم کلور حالبوکه
شمدی به قدر هیچ بر کیسه ترک علماسنه عرب علماسی دیمامشدر
اشته بزم بوسوزلر مزک صدقنه امام زمخشرینک مفصلک ابتدا سنده کی
(الله اجد علی ان جعلنی من علماء العربیة) کلامی بر شاهد درکه
الواحد کألف قبیلندندر ایدی علمای عربیه دیمک عربیتی یعنی

عربجه یی بیلنر دیمکدر کرک اول علما قوم عربدن اولسون و کرک
 عربک غیرى اقوامدن اولسون و علمای عرب دیمک قوم عربدن اولان
 عالم دیمکدر کرک انریالکز علوم عربیه یی بیلسون و کرک سائر
 علمری دخی عالم اولسون . بعده صاحب تعلیقات (مؤلفک علم
 صرف « ذات کلمه نك احوالندن بحث ایدن بر فندر » دیو یازدیغی

تعریف اغیارینی مانع دکدر و ذات لفظی دخی اوراده زائد در)
 دمش حالبوکه ذات اوراده کلمه نك بناسی یعنی حروف و حرکات
 و سکناتدن عبارت اولان هیئت دیمکدر علم صرفده ده کلماتک
 احوال ابنیه سندن بحث اولنور بو حاله کوره تعریف
 مذکور هم اغیارینی مانع و همده ذات لفظی اوراده غیر زائد
 اولدقدن بشقه بوراده ذات لفظی معنای مرادی متعلینک
 ذهنه بنا لفظندن دهاز یاده تقریب ایدر علم نحوک تعریفنه اولان
 اعتراضی دخی و اهیدر زیرا علم نحوده دخی مؤلفک تعریفی
 وجهله کلمه لک حین ترکیبنده عارض اولان احوالندن بحث اولنور .
 چونکه عند ترکیب کلمه لره عارض اولان احوال اعراب اولوب
 علم نحوده دخی مجعوت عنه بودر اکر مؤلف صاحب
 تعلیقاتک دیدیکی کبی علم نحو من حیث الاعراب کلمه دن بحث ایدر
 بر فندر دیمش اولسیدی اعرابک نه دیمک اولدیغنی اکتاتمق ایچون
 اعرابی دخی بشقه جه تعریف ایتمک لازم کور ایدی مؤلفک

مقصودی ایسه نحوی تدریس دکل بلکه مجرد بوعلی علی الاجال
 برتعریف اولوب بو تعریف دخی مقصوده کافی و جامعیت و مانعیت
 شریطه لرینی حاویدر صاحب تعلیقاتک ذهابی و جهله تعریف
 مذکورک علم صرفه و علم معانی یه شمولی یوقدر چونکه
 علم صرفه مفردات کلماتک احوال اینیه سندن بحث اولنور
 عندالترکیب عارض اولان احوالندن بحث اولنماز و علم معانی ایله
 کلامک مقتضای حاله کیفیت مطابقتی یلنور یوقسه کلماتک حین
 ترکیبده احوال عارضه سی اولان اعراب یلنمز .

مؤلف نحریر علم بلاغتی کلامک مزایاسنی یلدرین فندر عباره سیله
 تعریف ایش و بو تعریفه دخی صاحب تعلیقات بالاعتراض
 (مزایا مزیتک جمعیدر مزیت فضیلت معناسنه درکه برینک

سارئی اوزرینه تحقق ایدن رجحان و تفوق مایه سنه اطلاق اولنور

خلاصه مزیت دیدکلری شی سخاوت درایت شجاعت سماحت کبی

سارینه انتقال ایتیمان صفات ممدوحه دن عبارت اولوب اصحابی

بوسایه ده سارینه تفوق و تمیز ایدیور بنا برین بو تعریفدن کلامک

حیوانات و نباتات و جادات اوزرینه خلاصه ماسوای کلام اوزرینه

مزیتی منفهم اولوب علم بلاغت دخی بو مزیتلری یلدرین برفن

اولدیغی اکلایشیلیور بوايسه مقتضای حالدن فرسخ فرسخ

بعیددر اکرچه کلامک مزایاسندن مراد کلامک کندی اوزرینه

اولان مزیتلری ایسه تفضیل الشیء علی نفسه لازم کلور اودخی

محالدر (دیمش .

کلامک مزایاسی کلامک مقتضای حاله مطابقت ایتمسندن طولایی
 حاصل اولان فضائی دیمکدر ارتق بوکا حیوانات جادات
 قارشماز و بوندن تفضیل الشیء علی نفسه دخی لازم کلز زیرا
 کلامک کیسی ممدوح و مقبول و کیسی غیر ممدوحدر ممدوح
 اولان کلامک غیر ممدوح اولان کلام اوزرینه مزیت و فضیلتی
 منکریدر اکر مؤلف بلاغتی صاحب تعلیقاتک دیدیکی کبی

(بلاغت بر علمدرکه انکله کلامک دقایق بیلنور) دیو تعریف ایتش
 اولیدی اعتراضدن بر وجهله سالم اوله ماز ایدی زیرا کلامک
 دقایق دیمک کلامک اینجهلری و خفی و غامضلری دیمک اولوب
 بلاغت ایسه بودکلدر بلکه بلاغت کلامده مقتضای حال نه ایسه
 انک وجودیدر کرک دقیق و کرک غلیظ اولسون و کرک خفی و کرک
 واضح و جلی اولسون حتی رغبی کیسه یه غایت دقیق و نکته لو
 برسوز سویلنسه اول سوزده بلاغت بولنماش اولور زیرا

مقتضای حال اول کیسہ یہ کلامی آنک اکلاہ جغی اوزرہ غایت
 اچیق سویلکدر .

مؤلف فصاحتی الفاظک تلفظ و استماعی طاتلو و معناسی ظاہر یعنی
 تلفظ اول نور ایکن ذہنہ متبادر اولقدر دیوتعریف ایدوب صاحب
 تعلیقانک ذوقنہ بوتعریف دخی خوش کلامکله (تعریفلرہ مجاز

و کنایہ استعمالی جائز اولمدیغی حالہ قوہ ذائقہ ایله فرق و تمیزی

میسر اولان « طاتلو » ذائقہ یہ ہیج تعلق اولیان قولای و خفیف

مقامندہ قولانمش) دیمش حالبوکہ لسانمزدہ مستعمل الفاظک
 اکثری مجاز اولوب کثرت استعمال انلری حقیقت درجہ سنہ
 کتورمشدر ازجلہ اشبو طاتلو لفظی معنای اصلیسندن زیاده
 سائر معنارده مستعملدر اشته کورمز میسکز طاتلو باقشلی
 طاتلو کولشلی طاتلو دیلی و سوزی طاتلو کولیشی طاتلو
 باقیشی طاتلو دینورکہ اشبو ترکیلرہ کی خاصہ لر بو ترکیلرہ
 مخصوص اولوب بویله مقاملرہ طاتلو لفظنک افادہ ایتدیکی معنا
 و ویردیکی حکم و تأثیر لسانمزدہ بشقہ الفاظ ایله میسر اوله ماز
 بناء علیہ مؤلفک تلفظہ « طاتلو » اسناد ایتسی پک طاتلودر .
 بوتعریفده مؤلفک معنانک ظاہر اولسنی ذہنہ متبادر اولمسیلہ

تفسیر ایتسنه دخی صاحب تعلیقات اعتراض ایدوب (بو تفسیر

ادبای عثمانیه نقطه نظرنده عادتاً ظاهری مهملندیرمکدر (دیمش .
 ادبای عثمانیه دنیلان عربیتته خدمت ایتیمان ادبایسه انرک نقطه
 نظرلرینه اعتبار یو قدر واکر ادبیاتی اساسلی ارباب معارف
 ایسه انلر یو تفسیری مناسب کوررلر زیرا ظهور برنسنه آشکاروعیان
 اولوق دیمک اولوب حالبوکه برلفظ تلفظ اولندوقده حقیقه انک معناسی
 آشکار اولماز بلکه معنائک ماهیت و صورتی ذهنه تبادر ایدر اشته
 از جمله کونش ترکیه برلفظ اولوب معناسی برجرمنیر سماویدر کیجه لین
 بر کیسه بر کیسه یه صره سی کلوبده کونشی ذکر ایلسه مثلاً کونش
 قاجده طوغیور دیسه کونش لفظنک معناسی اولان جرمنیر مذکور
 سامعه ظاهر و آشکاری اولور یوخسه انک ماهیتی سامعک ذهنه
 تبادر ایدر .

اشته بو ایضاحاتدن دخی معنائک ظاهر اولسنی ذهنه تبادر ایتسیله
 تفسیر ایتک ظاهری مهملندیرمک اولیوب بالعکس ایضاحلندیرمق
 اولدیغی آشکار اولدی .

مؤلف نحریر کلمه نک فصاحتنی « کلمه نک توافر حروفدن وغرابتن و قیاسه
 مخالفتدن سالم اولمسیدر » دیوتعریف ایتش و بوتعریفی ائمه بلاغتک
 تعریفلرندن اخذ ایتش اولدیغی حالده صاحب تعلیقات بونی دخی بکنیوب

(کله نك فصاحتی مؤلفك دیدیکی کبی تناقر حروفدن غرابتنن قیاسه

مخالفتدن سالم اولسی اولیوب بلکه کله نك بونلردن سالم اولسی مستلزم

فصاحتدر) دیمش . کله نك بونلردن سالم اولسی مستلزم فصاحت

اولنجه بونلردن سالم اولان کله فصیح اولمازی . و بوحاله کوره

فصاحت کله نك بوشیلردن سالم اولسندن عبارت قالمازی . اشته

صاحب تعلیقاتك یازدیغی اعتراض دوندی طولاشدی ینه کندیسینی

دفع ایلدی .

بو برشی دکل مسئله نك دها اهمیتلیسی وار شویله که مؤلفك امرؤ القیسك

« غدائرہا مستشزرات الی العلی » مصراعنده کی مستشزرات

کله سنی مرتفعات ایله تفسیر ایتمسینه دخی اعتراض ایدوب دیرکه :

(مستشزر کله سی مرتفع ایله تفسیر ایدیلوب حالبوکه کله مذ کوره نك

اوله بر معنایه کله دیکی امهات لغت عربیه عندالمراجعہ کلاشیلور

فقط رساله مذ کوره ده اتخاذا اولنان مسلك سعدالدینك مطولندن

هر تصادف اولنان مقالاتی قالی قالبینه نقل ایتمکدن عبارت اولدیغی جهتله

« امرء » [۱] القیسك غدائرہ مستشزرات الی العلی : شعرنده

کائن مستشزرات کله سی مرتفعات ایله تفسیر ایدلمش واکا پیروا

اوله رق کر یوه خطایه صاپلشدر یوخسه مستشزر صولدن صاغه

[۱] بونك رسم خطی بویله دکلدیر

بوکن و یاخو استشزار ماده سی هم لازم و هم متعدی کلمش اولدیغنه

نظراً اسم فاعل صیغه سیله مستشزر بوکن و بوکولان معناسندن

بشقه بر معناده استعمال اولنماشدر (انتهى کلامه • بومصر اعی یالکز
 سعدالدین بویه تفسیر ایتیموب بوکا قصیده شارح لری دخی بویه
 معنایو ریور لر دیمک اولیور که صاحب تعلیقات یالکز مؤلفی تخطئه
 ایتیموب هم سعدالدین تفتازانی کی بر فاضل کاملی و همده شرح قصیده بی
 تخطئه ایدیور شمدی باقلم خطا نلرده می یوخسه صاحب تعلیقاتده می
 اشته شارح قصیده زوزینک تفسیری اوزره مصرع مذکورک
 ترجمه سی بودر (غداؤها) محبوبه مک دوشیر یلوب طوپ طوپ
 اولان صاچلری (مستشزرات الی العلی) یوقارویه طوغری مرتفعدر
 و یاخودیوقارویه طوغری قالدیرلشدر • دیمک اولور که امرؤ القیسک
 محبوبه سی صاچلرینی طوپلا یوب بر حسن صورتده یوقارویه
 قالدیرمشکه امرؤ القیس اول حالتی کمال درجه بکنوب بو صورتله
 وصف ایش •

بومقامده مستشزراتک مرتفعات معناسنه اولدیغنه ما بعدنده کی الی العلی

کلمه سندن بیوک دلیل اوله ماز •

اگر بو بیت صاحب تعلیقاتک خاطرینه کلدیکی اوزره تفسیر
 اولنور ایسه معناشویله اولور : (غداؤها) محبوبه مک طوپ طوپ

اولان ساچلری (مستشزرات) صولدن صاغه بوکندر و یاخود
 صولدن صاغه بوکیلاندر (الی العلی) یوقارویه طوغری •
 اشته بومعنارده کی فساد ازهرجهت ظاهر وآشکاردر اولا
 صاچلره بوکندر دیمک صحیح اولماز زیرا صاچ نه بشقه برشیء
 ونه ده کندی کندیسنی بوکه من ثابیا الی العلی به برمتعلق بولتماز
 واکر صولدن صاغه بوکیلاندر دینلور ایسه ینه الی العلی
 اچیقده قالب بریره تعلق ایده من بوتفصیلاتدن اکلاشیلورکه کرک
 شارح قصیده وکرک سعدالدین علامه بومصرای پک کوزل شرح
 ایش و مؤلف دخی سعدالدین اتباع ایتکلکه کوریه خطایه
 صاپمامشدر •

مؤلفک لفظه جلاله تعبیرینه دخی ایلشوب (لفظه جلال دیمک
 لازم ایدی) دیور حالبوکه جلال ایله جلاله متحد المعنی اولدیغی
 جهتله لفظه جلاله دخی السنه ده مذکوردر و معناجه بونده فساد
 یوقدر •

مؤلفک « قیاسه مخالفت » کلمه نک قواعد عثمانیه واهل لسانک
 استعمالنه مخالف اولسیدر • کلامنه (بوتعریفده دور واردر)
 دیور • حالبوکه کلام مذکور تعریف اولیوب تفسیردر
 چونکه قیاسه مخالفت دیندیکی زمانده نه کونه قیاسه مخالفت
 اولدیغی بیلنه من بناء علیه مؤلف انی مرادی وجهله تفسیر

المشدرکه انک مرادی قواعد عثمانیه در تفسیر لرایسه معانی بی ایضاح
 دیمک اولدیغندن انلرده چوقلق دوره باقماز مع ذلك بونده دور دخی
 یوقدر زیرا دور معرفک تعریفده تکرر ایتسیله اولور مثلا :
 « انسان » انسانیتی اولاندر دیو تعریف اولنسه اشته بوندن دور
 لازم کلور زیرا انسانی بیلک انسانیتی بیلکه متوقف اولوب
 انسانیتده دخی انسان اولدیغندن انسانی بیلک انسانی بیلکه توقف ایدر
 اشته دور دیو بوکادیر لر . اکر مؤلف قیاسه مخالفت . کله نک قیاسه
 مخالف اولسیدر دیمش اولیدی دور لازم کلور ایدی مفسرده کی
 مخالفت کله سنک تفسیرده مخالف اولسیدر دیو ترجمه اولنمی
 دور دکدر زیرا مؤلف مخالفتی تفسیر ایتیمور قیاسه مخالفتی
 تفسیر ایدیور .

ترکسینک « خامهء جامهء موزون ترانهء دلکش آواز معرفت
 پرداز » کلاننده کی مشبهک مشبه بهه یعنی خامه نک جامه یه مضاف
 اولسنی مؤلف ضعف تألیفه مثال کتسورمش و فی الحقیقه بونده
 ضعف تألیف بولنمش اولدیغی حالده صاحب تعلیلات بو کلاننده ضعف
 تألیف اولیوب تابع اضافات واردر دیور . بوندن اکلشیلورکه
 صاحب تعلیقات ترکسینک کلاننده کی موزون ترانهء دلکش آواز
 معرفت پرداز ترکیلرینی مضافات متابعه ظن ایدیور حالبوکه بونلر
 بری برینه مضاف اولیوب یکدیگری ولی ایتمش صفتلردر . تابع
 اضافات بشقه توالی صفت بشقه در تابع اضافات مستکره اولوب

تابع صفات مستحسندر قال الله تبارك وتعالى ﴿ الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار المتكبر ﴾ اشته بونلر صفات جليله متتابعه در .
 بوصولته نر كسينك موزون ترانه دلکش آواز معرفت پرداز
 سوز لرنده محل فصاحت برشی اوليوب يالكز خامه نك جامه يه
 اضافتنده ضعف تأليف واردر .

تعقيد لفظي به مثال اولمق اوزره مؤلف فهم افنديك (شرابدر ديهرك
 صوندي با كه ساقی جام . حواس خمس ايله حس اولندي باده تمام .)
 بيتنی ایراد ابديوب صاحب تعلقات ايسه بونده اصلا تعقيد اولديغنی

ادعا ايتمش و (شاعر فهم ديوركه) ديمسنه باقلنجه بونی فهم قديمك
 شعری ظن ايشدر و فهم افنديك بوكا بالذات و يرمش اولديغنی معنایه

مغایر اوله رق (شاعر فهمك مقصدي بودر كه ساقی قدحی شرابدر ديهرك

بكا صونججه او يله نشئه لندم كه بی واسطه ذوق و لمس حواس خمس

حصه ياب ذوق و طرب اولدی) ديمشدر .

برشيك حواس خمس ايله حس اولنمسی حواس خمسك اول شيئه
 تعلقيه حاصل اولور بی واسطه ذوق و لمس حواس خمس برشیدن
 حصه ياب ذوق اوله يلورمی . بال ديمكه اغز طاتلو نورمی .
 معنائك طوغریسی فهم افنديك و يردیكي و مؤلفك نقل ايتدیكي

معنادر شویله که شراب ایچیلور کن طعم و رایحه سی طویلورورونکی
کورینور و قدح اله آندقدده صانکه حس لمس دخی حصه دار ایدلمش
اولور یالکز حس سمع محروم قالور ساقی شرابدر دیچک اودخی
حصه سنی الور بو حالده باده حواس خمس ایله حس اولنمش اولور .

ابونواسک بوزمینده اولان « الافاسقنی خجراً وقل لی هی الخمر »

شعری معناجه فهیم افندیکن بیتنه قر بیدر بونک معناسی ای ساقی
سن بکاشراب و یرو بوشرابدر دی میگذر . ساقی شرابی و یردکن
صکره انک شراب اولدیغنی دخی ساقی یه سویلتمک قوه سامعه نک دخی
لذتیاب اولسی مقصدینه مبنیدرز یرا ساقی شار بی اسقا ایلدکه باصره
ولامسه وشامه و ذائقه حاسه لری حصه یاب اولوب حاسه ساعه
محروم قالمش اولور اول دخی نصیبینی المق ایچون ابونواس « وقل لی
هی الخمر » دیمشدر دیمشدر . اشته فهیم افندی بومعنا بی
ابونواسک مصراع مذکورندن آلمشدر ظن ایدرم لکن انک نظم ایندیکی
بیتده مؤلفک دیدیکی وجه اوزره تعقید لفظی وارد چونکه ساقینک
یالکز شرابدر دی مسندن شرابک ایچلدیکی وشم اولندبغی معناری
چیقماز .

بیت مذکور صی صاحب تعلیقاتک رأبی اوزره توجیه و تأویل انک
بیته حلی غیر ممکن برتعقید نسبت ایتمکدر زیرا حواس خمس ایله
حس اولندی باده لفظندن بی واسطه ذوق حس اولندی معناسی
چیقماز . مؤلفک ترکیب اره سنده واقع اولان حواس خمس سوزینه

دخی اعتراض ایدوب قاعدهٔ نحوه موافق دکلدردیمش کرچه حواس
 حاسه نك جمعى اولمق حسبيله بوراده اسم عدد تاسز اولمق لازم کلور
 ایسه ده ترکیه ده اسماء عدد بوصورتله دخی مستعملدر اشته بلاد ثلثه
 و جزایر سبعة و قطعات خسة ارض دیرلر . بلاد ثلاث و جزایر
 سبع و قطعات خمس دیمزلر حالبوکه بلاد و جزایر و قطعات لفظلرینک
 مفردلری بلده و جزیره و قطعه در حتی صاحب تعلیقات دخی بوبابه
 معترض اولدیغی حالده تعلیقاتنک الی دردیجی صحیفه سنده قضایای
 سبعة دیمشدرکه قضایا قضیه نك جمعیدر الله اعلم بونك سببی
 بودرکه ثلاث و خمس و سبع و تسع مثلو تاسز اولان اسماء اعدادده
 عندالوقف ایکی ساکن اجتماع ایتمکه یعنی بلاد ثلاث و جزایر سبع
 و قطعات خمس دنلسه ایکی ساکن بریره کلیمکه تلفظه ثقلت کلور
 بناء علیه اهل لسان بو ثقلدن اجتنابی بر قاعدهٔ نحوه یه رعایته
 ترجیح ایتشدر .

مناظر انشاده تعقید معنوی یه مثال اولمق اوزره کتوریلان (من نمی آیم
 ازان درکوی تو . تا تو انم دید دائم روی تو) بیتنی مؤلفک (درکه
 لطفنه کلیم زیرا . سنی هر دم کوره بیتک دیرم) اسلوبی اوزره ایتدیکی
 ترجمه بی صاحب تعلیقات بر درویشک شعری ظن ایتمکه اکا دخی
 مؤلفک و یردیکی معنایه مغایر اولمق ایچون بر طاق معانیٔ بعیده بولسی
 غرابنددر هایدی بیت مذکورده درگاه لفظی بولندیغی ایچون

درویشی در کاهدن آلمش دیهلم یا اوو یردیکی بمعنای بعیدی زه دن آلمش
دیر لسه اکانه جواب ویرهلم

غریبه دیگر

کذلک تعقید معنوی به مثال اولمق اوزره مؤلفک کتوردیکی (ایلشکن
وصلک اقرار ایله اسحاقه کرم . وارمی اول لطفی مجال انکاره الله
عشقنه) بیتنک قائلی صاحب تعلیقات شیوه افاده به نظر اطر یقت علیه

مولوی به منتسبدر دیو ادعا ایتمش و (اهل طریق نزدنده اقرار عهد

و پیمان معناسنه متعارف اولوب بنا برین بو تعقید یالکز طریق مذکور

بیگانه لرینه غریب کور نمکده در) دیمش معقد کلامردن برر صورتله
معنا اکلا شیلور لکن اهل طریق نزدنده عهد و پیمان معناسنه متعارف
اولان اقرار لفظندن بو بیتنک قائلنک بکتاشیمه دن و یا خود بشقه بر طریق
اهلندن اولیبوب انجق طریق مولوی منتسبندن اولدیغی نصل
اکلا شیلور بیله مم بو محضا کشف ایله اولمش بر کیفیتدر .
سلاست کلامه مثال اولمق اوزره مؤلفک :

(بیور مجلس انسه ای مست ناز . می ونی مهیا کان دن نواز) بیتنی

صاحب تعلیقات مؤلفک زاده طبعیدر دیو بکنیموب (بونک برنجی

مصراع ایله « چوق کاسه لیسر . . . » جمله سی ارسنده

مناسبت تامه مشهوددر سلاسته مثال اولمق اوزره بو بیتنک

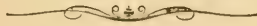
یرینه مرادک میمی نمی یوقسه سویله غیر ی بر شیمی . نه استرسهک

سنکچون کلبه عاشقده حاضر در شعر ی کبی آثار بلیغه دن مثال

کتور ملیدی (دیمش . « چوق کاسه لیسر . . . » جملہ سی
 مبہم بر شی اولوب فقط صاحب تعلیقاتک ایراد ایتدیکی بیتک مصراع
 اولنده « میمی نمی شیمی » کلمه لری بر ی برینی تعاقب ایتدیکندن
 لفظاً معاذل اولدوقدن بشقه « نه استرسهک سنکچون کلبه عاشقده
 حاضر در « مصراعنک معناسی دخی مناسبتسزلکدن غیر خالیدر
 چونکه « کلبه » قولبه نک فارسیسی اولوب قولبه دخی مسکن
 مسکیناندر که چرکه نک غیر متحرک نوعیدر نیومی وعیش ونشاطی
 موجب بشقه درلوشی مجالس عالیہ ومکلفه ده بولنوب او مثالو
 محلده انجق بر دستی صوبولنه یلور اشته سلاستی ادعا اولنان
 بیت مذکورک قولبه کبی بر بیت سفلی اولدیغی آشکار اولدی .
 ادوات شوق ونشاط اولان عیش وطرب اولیه بر محلدن نفرت ایتدیکی
 کبی ارباب طبع سلیم دخی بویله بر بیتی سلاسته مثال اولوق اوزره
 ایراددن مجانبت ایدر .

بورایه قدر اجرا ایدیلان تدقیقات و محاکماتدن (بلاغت عثمانیه)
 علیهنه « تعلیقات » نامیلہ یاپیلان اعتراضامه نک اعتراضدن
 عدم سلامتی و بلاغت عثمانیه نک عیب و قصوردن برائی تبین
 ایتدی .

بلاغت عثمانیه تک قصوری و ارایسه اودخی اویله اساس سزوقاعده سز
 درمه چاتمه رساله لر قبیلندن اولیوب قواعد اساسیه یه موافق
 و مطابق اولسی و فصاحت و بلاغتی مرتبه علیای اعجازده اولان
 قرآن کریمک نازل اولدیغی لسان مبین عربی لسانمزلک باشلوجه
 ماخذی اولدیغنی تصدیق ایله برابر بو ماخذی محافظه دن آیرلما سیدر •
 بلاغت عثمانیه اویله بر کتاب مستطابدر که هر بر فصلی انواع معارفی
 حاوی و هر بر بحثی کونه کونه منافی محتویدر عبارات لطافت
 آیاتی سهل ممتنع و افادات فوائد غایاتی داء جهالتی مزیل و دافعدر •
 و لیکن هذا آخر ماوردناه فی هذا لکتاب واللّه یهدی الی الحق
 والصواب •

بلاغت عثمانیه رساله سنک اینکنجی جزوی قرق پاره
فیئات ایله چنبرلی طاشده جلیل افانک دکاننده وسائر
کتاب صائیلان محلرده بولمقده در

حل تعلیقات رساله سی دخی الی پاره فیئات ایله مذکور
محلرده بولنور

el-Hacc Ibrahim
Temyiz-i Ta'likat

PL
175
C42
S925
1882